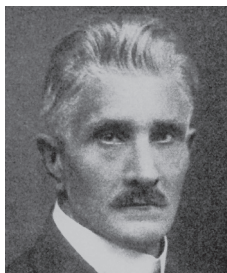

SPIS TREŚCI

Ojcowie Niepodległości

Tomasz Panfil – Ignacy Daszyński.

Socjalista, premier, marszałek Sejmu RP 5

Nie wiadomo, kogo na przełomie XIX i XX stulecia konserwatyści bali się bardziej: diabłów czy socjalistów. Dla wielu zresztą nie było między nimi różnicy. Tymczasem prawdziwi socjaliści widzieli niesprawiedliwość świata i chcieli z nią walczyć. Taki był Ignacy Daszyński – uczciwy socjalista i polski patriota.

Polski pontyfikat

Milena Kindziuk – Polsko, umiej być wdzięczna!

Święty Jan Paweł II o Ojczyźnie 32

Kiedy Jan Paweł po raz ostatni opuszczał swój kraj, 19 sierpnia 2002 r. mówił w Krakowie: „Ojczyzno moja kochana, Polsko, Bóg Cię wywyższa i wyszczególnia, umiej być wdzięczna!”. Raz jeszcze potwierdził, jak ważny jest dla niego patriotyzm.

Adam Dziurok – „Po prostu bomba”.
Reakcje społeczne w Polsce na wybór
kard. Karola Wojtyły na papieża . . . 42

Dzień po wyborze kard. Karola Wojtyły na Stolicę Piotrową w katedrze przemyskiej odbyło się uroczyste nabożeństwo połączone z adoracją w intencji papieża Jana Pawła II. Ordynariusz przemyski bp Ignacy Tokarczuk opisał wówczas pierwsze reakcje społeczne na wieść o tym wydarzeniu: „cała Polska [...] popadła w jakieś niedowierzenie, potem zdumienie, a potem nastąpił wybuch jakiejś ogromnej radości”.

Jarosław Wąsowicz SDB – Jan Paweł II – strażnik
pamięci o męczennikach XX wieku 52

Większość wiernych wyniesionych na ołtarze przez Jana
Pawła II to męczennicy – duchowni i świeccy. Papież Polak
kanonizował 482 osoby, a beatyfikował – 1343.

Andrzej Grajewski – Wybór Jana Pawła II
i kontratak imperium. 61

Wybór kard. Karola Wojtyły na Stolicę Piotrową był dla sowieckich
służb specjalnych zaskoczeniem, ale szybko zrozumiały istotę
zagrożenia, jaką dla systemu stanowił
pontyfikat papieża Polaka.

Pisarze Niepodległości

Marek Klecel – Witkacy – świadek początku i końca niepodległości 72

Witkacy, czyli Stanisław Ignacy Witkiewicz, pisarz,
malarz i filozof, brał udział w I wojnie światowej w Rosji,
był świadkiem rewolucji komunistycznej, pod wpływem
której szybko wrócił do Polski. Najpierw awangardowy
artysta, poszukujący nowych form i sposobów wypowiedzi,
z czasem katastrofista, który przewidział nastanie
totalitarnego świata. Rozpoczął swą twórczość
z nastaniem niepodległości, zakończył ją z jej utratą.

Sylwetki

Milena Przybysz-Gralewska – Bosy jezuita.
Stefan Miecznikowski (1921–2004) 79

Ubrany skromnie, w cerowanej, wystużonej sutannie, czarnej ortalionowej kurtce i charakterystycznym, wełnianym berecie. Zawsze skupiony na bliźnich, nigdy na sobie. Harcerz i wychowawca, kapelan internowanych, niepodważalny autorytet.

Andrzej Słowik – Wspomnienie o o. Stefanie Miecznikowskim 89

Komentarze historyczne

Iwona Fischer – Krakowskie obchody
11 listopada w międzywojniu. 94

Obchody Święta Niepodległości mają już długą tradycję, celebруемy je od 1920 r. Święto tej rangi najmocniejszy wydzwięk ma zawsze w stolicy państwa. Warto jednak spojrzeć także na uroczystości, jakie odbywały się w innych miastach.

Sebastian Pilarski – Przyłączenie Zaolzia do Polski w 1938 r. 102

Decyzja o wkroczeniu w 1938 r. wojsk polskich na Zaolzie była bez wątpienia jednym z najbardziej kontrowersyjnych posunięć władz II Rzeczypospolitej na arenie międzynarodowej. Należy jednak pamiętać, że stanowiła konsekwencję wydarzeń z 1919 r., kiedy to zbrojną agresję na Śląsku Cieszyńskim przeprowadziła armia czechosłowacka.

**Marek Hańderek – PRL na straży
pokoju w Korei. 114**

W lipcu przypadła 65. rocznica podpisania rozejmu w wojnie koreańskiej, na mocy którego od 1 sierpnia 1953 r. działała Komisja Nadzorcza Państw Neutralnych. Jednym z jej członków została Polska Rzeczpospolita Ludowa. Udział PRL w koreańskiej misji obrósł na przestrzeni dziesięcioleci mitami i był idealizowany.

**Jadwiga Szumniak-Zdonek – Kapelan
Narodowej Organizacji Wojskowej.
Ks. Józef Lelito (1915–1978) 126**

**Paweł Błażewicz – „Agencja Watykanu”.
Parafia kapucynów we Wrocławiu
w latach 1981–1989. . . . . 136**

„Czy ksiądz zdaje sobie sprawę, że możemy go aresztować?” „To bardzo dobrze, będę mógł wtedy pomagać najbardziej potrzebującym”. To fragment przesłuchania o. Adama Białka we wrocławskim komisariacie przy ul. Jaworowej. On i inni kapucyni bardzo przysłużyli się opozycji w ostatniej dekadzie PRL.

Książki

**Polacy i Wielki Terror we wspomnieniach
i dokumentach 150**

Wielki Terror, rozpętanym w Związku Sowieckim w latach trzydziestych ubiegłego wieku, pochłonął miliony ofiar na długo przed wybuchem II wojny światowej. Szczególnie bezwzględne represje dotknęły naszych rodaków.

Listy do redakcji

**Joanna i Andrzej Gwiazdowie
Uwagi do artykułu
Początki WZZ Wybrzeża 155**

Kolegium:

dr hab. Adam Dziuba, dr Wojciech Frazik,
dr hab. Waldemar Grabowski,
dr Milena Kindziuk, dr Kazimierz Krajewski,
dr Mariusz Krzysztofiński,
dr Sebastian Ligarski, dr Agnieszka Łuczak,
dr Marcin Majewski, dr hab. Filip Musiał,
dr Wojciech Muszyński, Jan M. Ruman,
dr hab. Krzysztof Sychowicz, Anna Zechenter

Redaguje zespół:

Wojciech Butkiewicz – sekretarz redakcji
(tel. 22 5818813,
wojciech.butkiewicz@ipn.gov.pl),
dr Filip Gańczak (filip.ganczak@ipn.gov.pl),
Jakub Gołębiowski
(jakub.golebiowski@ipn.gov.pl),
Romuald Niedzielko –
zastępca redaktora naczelnego
(romuald.niedzielko@ipn.gov.pl),
Jan M. Ruman – redaktor naczelny
(jan.ruman@ipn.gov.pl),
Andrzej Sujka (andrzej.sujka@ipn.gov.pl),
Piotr Życieński – fotoreporter

Sekretariat: Maria Wiśniewska
(tel. 22 5818819, maria.wisniewska@ipn.gov.pl)

Projekt graficzny: Sylwia Szafrąńska
Projekt okładki i łamanie:
Katarzyna Dziedzic-Boboli

Korekta: Beata Stadryniak-Saracyn

Adres redakcji:
ul. Wołoska 5, 02-675 Warszawa

Adres do korespondencji:
ul. Wołoska 7, 02-675 Warszawa

Druk:
LEGRA Sp. z o.o. ul. Albatrosów 10c,
30-716 Kraków

W winiecie: oryginalny orzełek
z czapki powstańczej, fot. Jarosław Wróblewski